

22 июнь 1941 ел
Дәһшәтле 1418 көн

СУГЫШ ЧОРЫ

ГЕРОЙ-ШАҲАРЛАРЕ

ЛЕНИНГРАД

СЕВАСТОПОЛЬ

СТАЛИНГРАД

МИНСК

КЕРЧЬ

ГЕРОИ-ШАҶАРЛАР

МӘСКӘУ

НОВОРОССИЙСК

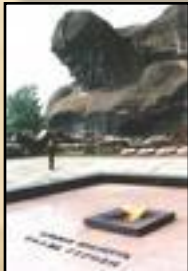

ТУЛА

БРЕСТ

МУРМАНСК

СМОЛЕНСК

КИЕВ

ОДЕССА

ЛЕНИНГРАД

"Алтын йолдыз"
медале

Ленинград шәһәренә Бөек
Ватан сугышында
күрсәткән батырлыклары
өчен «Герой-шәһәр» исеме
бирелә һәм «Алтын
йолдыз» медале
тапшырыла.
Шәһәр 900 көн блокадада
торды.

Исемсез калкулык

Ленинградны саклаучы
батырларга

СМОЛЕНСК

Смоленск сугышы 1941 елның 10 июленнән 10 сентябренә кадәр дәвам итә. Шунның нәтижәсендә дошманның Мәскәүне «Яшен тизлегә» белән алам дигән планы өзелә.

1985 елда Смоленскка «Герой-шәһәр» исеме бирелә.

*Смоленскны яклаучы
батырларга һәйкәл.*

СОРАУ-ЖАВАП

- Бөөк Ватан сугышы кайчан башлана?
- Ул ничә ел һәм ничә көн дәвам итә?
- Ничә герой-шәһәр бар?
- Кемнәр алар герой пионерлар?
- Советлар Союзы герое исеме алган пионерлар ничәү һәм кемнәр алар?
- Советлар Союзы геройларынан безнең якташлар?
- Кемнәрне без Жәлилчеләр дип атыйбыз, алар ничәү?
- Безнең авылдан ничә кеше сугышка китә һәм ничәсе исән кайта?
- Нинди сугыш чоры җырлары беләсез?
- Бүгенгесе көндә авылыбызда ничә ветеран бар?

МОСКВА

Кремль

Гитлерчылар Мәскәүне алуға беренче дәрәжә әһәмият биреп, анда күп көч туплый, Мәскәү янында бөек сугыш башлана. Андагы каты сугышлар дошманны хәлдән тайдырып, көчсезләндерә һәм башкаладан чигенергә мәжбүр итә. Мәскәү янындагы тарихи жинү фашист яуларын тар-мар итүнең башлануы була.

Мәскәү астында сугыш 7 айга якын, 203 көн һәм төн бара. (1941 елның 30 сентябреннән 1942 елның 20 апреленә кадәр).

Мәңгелек ут

КУРСК ДУГАСЫ

Курск дугасындагы сугыш
17 ай дэвам итэ.
2007 елның 27 апрелендә
Курск шәһәренә “Хәрби дан
шәһәре” почетлы исеме
бирелә.

Танкистларга һәйкәл

Курск сугышы
батырларына

"Утлы дуга"
музей һәм күргәзмәсе

Авылдашыбыз Сибгат
Хәким 1942 елның
июленнән 1943
елның февраленә кадәр
барысы 7 ай Курск
сугышында катнаша.
Ялкынлы шигырьләрен
язуны да туктатмый.

ТУЛА

Дәһшәтле сугыш
елларында дошман
шәһәргә үтеп керә
алмады: нык торды
1976 елда Тула
халкының батырлыгы
һәм фидакарьлеге өчен
Тула шәһәренә “Герой
шәһәр исеме бирелә.

Туланы яклаучыларга
һәйкәл

СТАЛИНГРАД

**Мамай курганы - Сталинград сугышы
батырларына куелган тарихи-мемориаль
комплекс**

**1943 елның
2 февралендә
Мамай
курганы
тирәсендә,
Сталинград
сугышы
тәмамлана**

Мамай курганы

Су композициясе

Арча районы егете
Сафиуллин Гани
Биккенә улы 38 нче
укчы дивизиянең
командиры булып
Сталинград
сугышында катнаша.
Алар 18 меңләп
дошманны пленга
төшерәләр һәм
генерал-майор
исеменә лаек була

МУРМАНСК

Фашист Германиясе 3 көн өчендә Мурманск шәһәрен басып алырга уйлый. Ләкин дошманнарның планы өзелә.

1985 елда Мурманск шәһәренә "Герой-шәһәр» дигән югары исем бирелә.

Анатолий Бредов һәйкәле

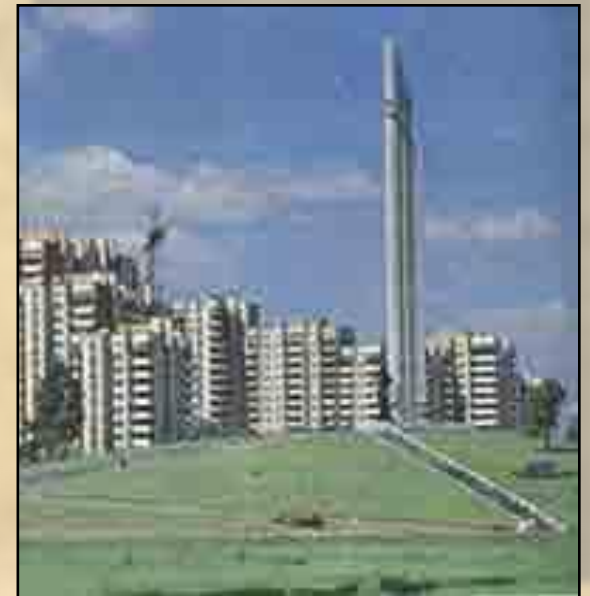

МИНСК

Өч еллык басып алыну вакытында Минск шәһәре һәм авылларыннан немецлар 400 меңгә якын кешене үтерәләр, ә шәһәрнең үзен жимерек хәленә төшерәләр. Ләкин Минск бирелми.
1974 елда Минск «Герой-шәһәр» исеме ала.

"Минск- Герой-шәһәр"
архитектура комплексы

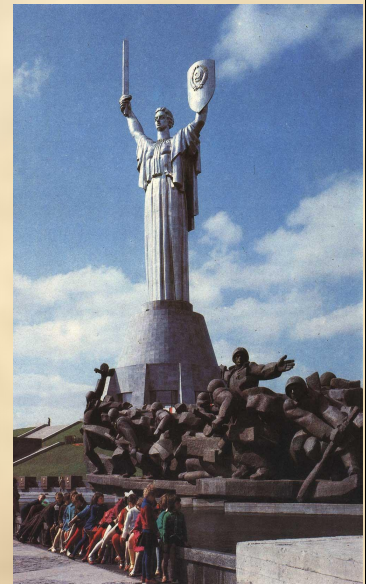
КИЕВ

Украина башкаласы немец илбасарлары тарафыннан 778 көн буена оккупацияләнеп тора. Киев, фашистларның сайланма гаскәре ударларын кире кагып, дошманның алга баруын ике айдан артыгракка тоткарлады. Шушы батырлыгы өчен Киевка «Герой-шәһәр» исеме бирелә.

"Бөек Ватан сугышы тарихы"
милли музее

КЕРЧЬ

Керчь шәһәре 1944 елның 11 апрелдә
азат ителә.

1975 елда Бөек Ватан сугышындагы
батырлыгы һәм кыюлыгы өчен Керчь
шәһәренә

«Герой-шәһәр» исеме бирелә.

*Аджимушкай
мемориалы*

НОВОРОССИЙСК

Новороссийск, дошманны Кавказга жибəрмəс өчен,
батырларча көрəшə. Көрəштəге батырлыгы һəм
кыюлыгы өчен аңа «Герой-шəһəр» исеме бирелə.
Дошман тоткынлыгыннан азат ителгəн көн – 16
сентябрь 1943 ел - традиция буенча шəһəрнең туган
көнə булып бəйрəм ителə

9 май 1945 ел

Бөек Жинңү көне

Тезде: Гайнетдинова Гелназ
Сәлихжан кызы
(8 сыйныф житәкчесе)